

Dagplejen – vores skjulte kraftkilde

Af: Jakob Sølvhøj, formand for FOAs pædagogiske sektor og Per Schultz Jørgensen, professor, dr. Phil, tidligere formand for Børnerådet

I dag er det dagplejens dag. Overalt i landet fejres den som en festdag for dagplejen og dens børn. Her sættes der projektørlys på dagplejen, der bærer sin store del af omsorgen for de mindste børn. I hverdagen lever dagplejen i nogen grad i skyggen af daginstitutionerne, men den fortjener langt større opmærksomhed. Omkring 60.000 børn fra 0-2 år er hver dag i en dagpleje. Og forældrene oplever, at deres barn får noget med sig, som er vigtigt i en tid som vores.

Men hvad er det, dagplejen kan? Kort fortalt kan den skabe et hjemligt og stimulerende miljø for en lille børnegruppe. Forskning peger på, at små børns sproglige og sociale udvikling har særligt gode rammer i en dagpleje på grund af tilknytningen til én tryk voksen. Og disse ting er særligt vigtige i dag, hvor mor og far ofte har lange arbejdsdage. Børn er afhængige af en anden voksen, der magter at give dem nærhed og omsorg. Sker det ikke, er alternativet utrygheden eller en uendelig søgen efter andre måder at få bekræftelse på.

Dagplejen har været igennem en stor udvikling de sidste 20 år. Dagplejere er ikke længere hjemmegående husmødre, der passer andres børn. De er fagligt kompetente, flere og flere har en pædagogisk uddannelse, og alle har de en efteruddannelse. Der arbejdes efter pædagogiske læreplaner i dagplejen, og der er supervision af dagplejepædagoger, som har stor viden om børns trivsel og læring. På den måde udvikler dagplejen sig og kan klare nye udfordringer. En af dem handler om børn med særlige behov.

Kommunerne har længe haft øje for, at dagplejens rammer var ideelle for børn, der kræver særlig indsats, for eksempel for tidligt fødte eller allergibørn. Flere steder i landet etableres der da også nye særlige tilbud, som naturdagpleje og motorik-dagpleje. Med støtte, opbakning og supervision fra dagplejepædagogen kan meget lade sig gøre for børn med særlige vanskeligheder.

Det oplevede dagplejeren Majbritt med toårige Tobias, der var ved at drive hende og de andre børn til vanvid med sin tyranniserende adfærd. Hun var på nippet til at opgive hele butikken, men fik hjælp af dagplejepædagogen til at støtte ham i at gå en anden vej. Det lykkedes, og Majbritt genvandt troen på sig selv og dagplejen – og på Tobias.

Står vi så her på dagplejens dag og kan glæde os over, at dagplejen er i gode og trygge rammer? Både ja og nej. Dagplejen har vundet en plads i det samlede danske dagpasningssystem, som udstråler respekt for det store arbejde, der udføres for Danmarks 0-2 årige.

Men på trods af dagplejens særlige kvaliteter er mere end 1.000 dagplejestillinger nedlagt bare det sidste år. I nogle kommuner fordi der er oprettet vuggestuepladser i områder, hvor forældrene tidligere ikke havde valget. Men desværre er der også kommuner, der ser stort på forældreønsker om en dagplejeplads. Det er meget uheldigt, hvis forældrenes mulighed for at vælge dagpleje ofres på effektiviseringens alter. Og paradoksalt bliver det, når kommuner nedlægger kommunale

dagplejepladser og dagplejen blot videreføres i privat regi – nu frigjort fra lovgivningens krav om læreplaner og uden løbende vejledning og supervision fra dagplejepædagoger.

Der er brug for at værne om dagplejen som en ligeværdig del af det samlede dagtilbud til de 0-2 årige småbørn i Danmark. Vi skal eksperimentere med meget i vores velfærdssystem, men ikke med omsorgen for de allermindste. Her skal vi udbygge sikkerhedsnettet. Det vil komme tilbage til os som styrkede ressourcer.